

Pagna ewlenija>Proceduri tal-qorti>Kawżi ċivili>Il-qorti ta' Iliema pajjiż hija responsabbli?

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [sl](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

Jekk jogħġbok innota li dawn il-lingwi li ġejjin digà ġew tradotti.

Swipe to change

is-Sloven**Il-qorti ta' Iliema pajjiż hija responsabbli?**

Slovenja

1 Fejn għandi nippreżenta rikors: quddiem qorti ċivili ordinarja jew quddiem qorti speċjalizzata (pereżempju qorti industrijali)?

Fis-Slovenja, il-qorti lokali (*okrajna sodišča*) u l-qorti distrettwali (*okrožna sodišča*) għandhom il-ġurisdizzjoni għall-kawżi ċivili fl-ewwel istanza. Huma għandhom il-ġurisdizzjoni biex jiddeċiedu dwar kull kwistjoni u tilwima tipika tad-dritt ċivili u (l-għoti ta' kumpens, proprjetà, tilwim familjari, eċċ.). Id-demarkazzjoni tal-ġurisdizzjoni bejn il-qorti lokali u dawk distrettwali hija ttrattata hawn taħt.

Il-qorti distrettwali biss għandhom ġurisdizzjoni biex jismgħu u jiddeċiedu kawżi relatati mad-dritt kummerċjali fl-ewwel istanza. It-tilwim kummerċjali huwa meta kull waħda mill-partijiet f'kawża ċivili tkun kumpanija, istituzzjoni (inklużi istituzzjonijiet pubbliċi), kooperattiva, l-istat jew komunità lokali awtogovernanti. It-tilwim kummerċjali huwa wkoll meta jkun dwar ir-relezzjonijiet ġuridici bejn kummerċjanti waħdiena li joriġinaw mill-attività ta' qligħ tagħhom, u kumpanija, istituzzjoni (inklużi istituzzjonijiet pubbliċi), kooperattiva, l-istat jew komunità lokali awtogovernanti.

Il-ligi tagħti l-ġurisdizzjoni dwar tilwim industrijali lill-qorti industrijali (*delovna sodišča*) u lill-qorti soċjali (*socialna sodišča*), anke jekk il-kawża tkun tinvolvi tilwima ċivili. It-tilwim industrijali jinvolvi r-relazzjonijiet bejn impjegatur u impjegat u ksar tad-drittijiet u l-obbligi li joħroġu mir-relazzjonijiet industrijali. Il-qorti industrijali għandhom ġurisdizzjoni biex jiddeċiedu tilwim industrijali individwali (tilwim li jkun ġej minn relazzjonijiet industrijali, tilwim relatat mad-drittijiet tal-proprjetà relatata ma' din ir-relazzjoni), tilwim industrijali kollettiv (tilwim fejn waħda mill-partijiet tkun normalment trejndjunjin jew xi forma istituzzjonali oħra ta' rappreżentanza tal-impjegati), tilwim relatat mal-legalità tal-istrajkijiet, u tilwim relatat mad-drittijiet tal-imjegati għall-partecipazzjoni mill-impjegat fit-tmexxija tal-kumpanija, li hija stabbilita fil-ligi Slovenia. Il-qorti soċjali jiddeċiedu dwar id-drittijiet li jiġu mill-assikurazzjoni tad-diżabbiltà u tal-pensjonijiet, l-assikurazzjoni tas-saħħa u l-assikurazzjoni kontra l-qgħad, u dwar id-dritt għall-famija u l-benefiċċji soċjali.

Peress li l-kwistjoni tal-ġurisdizzjoni tqum biss meta jittressaq rikors jew talba quddiem il-qorti (qabel ma l-qorti tisma' jew tiddeċiedi l-kawża, hija tiddetermina jekk il-kawża hix fil-ġurisdizzjoni tagħha), huwa rakkomandat li qabel kollox wiehed jikkonsulta avukat biex jevita dewmien bla bżonn. F'kull proċedura li tisma', il-qorti trid dejjem tagħti kas il-kwistjoni tal-ġurisdizzjoni, u tiżgura li l-ebda korp ieħor ma għandu l-ġurisdizzjoni tal-kawża (pereż. korp amministrattiv). Jekk issib li hekk ikun hemm bżonn, qorti għandha tiċċad it-talba tar-rikorrent; dan iwassal għal telf ta' ħin bla bżonn u zieda fl-ispejjeż għall-parti.

Tagħrif dwar l-organizzazzjoni, il-lokalità u l-ġurisdizzjoni tal-qorti jinsab ukoll fis-sit uffiċjali tal-Qorti Suprema tar-Repubblika tas-Slovenja (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 Meta l-qorti ċivili ordinarji jkollhom il-ġurisdizzjoni (jiġifieri jkunu l-qorti responsabbli għal każijiet bħal dawn) kif nista' nkun naf f'liema qorti għandi nagħmel ir-rikors?

Rikors jista' jittressaq quddiem kwalunkwe qorti tar-Repubblika tas-Slovenja, imma kull min iressaq rikors irid joqgħod attent għall-ġurisdizzjoni *ratione materiae* (liema qorti għandha l-ġurisdizzjoni skont il-kontenut tal-kawża) u l-ġurisdizzjoni territorjali. Tagħrif bażiku, inklużi l-indirizzi tal-qorti lokali u distrettwali kollha fis-Slovenja, hija disponibbli mis-sit tal-Qorti Suprema tar-Repubblika tas-Slovenja: <http://www.sodisce.si/>

Fis-Slovenja, il-ġurisdizzjoni *ratione materiae* fl-ewwel istanza jew il-possibilità li qorti tkun tista' tiddeċiedi dwar talba speċifika ta' parti, hija maqsuma bejn il-qorti lokali u dawk distrettwali. Iz-żewġ kriterji li ġejjin huma deċiżivi meta jiġi deċiż liema qorti tkun se tiddeċiedi l-kawża: il-valur tat-talba (suġġett tat-tilwima) u l-bażi ġuridika għar-relazzjoni li hija l-bażi tat-tilwima (kontenut u s-suġġett tat-tilwima).

Ir-regola ġenerali hija li qorti distrettwali tiddeċiedi dwar tilwimiet iktar importanti, meta s-suġġett tat-tilwima jkun ta' valur għoli, meta t-tilwima jkollha rilevanza sinifikanti għall-ħajja ta' parti, jew meta tkun ġuridikament kumplessa, peress li l-qorti huma obbligati, fid-deċiżjoni tagħhom, biex japplikaw il-ligijiet li jindirizzaw kwistjonijiet ġuridici kumplessi u sensitivi (pereż. id-divorzju, il-manteniment tat-tfal).

Il-qorti superjuri (*višja sodišča*), li hemm erbgħa minnhom fis-Slovenja, jiddeċiedu fit-tieni istanza. Mhuwiex possibbli li tiftaħ kawża direttament ma' dawn il-qorti. Il-qorti superjuri jiddeċiedu appelli kontra d-deċiżjonijiet ta' qorti lokali u distrettwali; huma jiddeċiedu wkoll fuq tilwim relatati mal-ġurisdizzjoni bejn qorti lokali u distrettwali fil-qasam tal-pajjiż li jkopru.

Il-Qorti Suprema tar-Repubblika tas-Slovenja għandha ġurisdizzjoni biex tiddeċiedi l-appelli kontra s-sentenzi tal-qorti superjuri, speċjalment deċiżjonijiet relatati mar-reviżjonijiet u t-talb għall-protezzjoni tal-legalità. Meta jittressqu rimedji ġuridici straordinarji, il-parti interessata trid tkun assistita minn avukat; skont il-ligi, avukati kkwalfikati biss jistgħu jwettqu atti proċedurali speċifiċi quddiem il-Qorti Suprema.

2.1 Issir distinzjoni bejn il-qorti ċivili ordinarji inferjuri u superjuri (pereżempju qorti distrettwali bħala qorti inferjuri u qorti reġjonali bħala qorti superjuri) u jekk issir, liema qorti tkun kompetenti biex tisma' l-każ tiegħi?

Kif intqal fil-punt preċedenti, il-ġurisdizzjoni fl-ewwel istanza hija maqsuma bejn il-qorti lokali u dawk distrettwali; madankollu, dawn iż-żewġ qorti mhumiex f'relazzjoni ġerarkika stretta. Il-ġurisdizzjoni tal-qorti hija ddeterminata mil-ligi, imma b'mod ġenerali huwa minnu li l-qorti distrettwali jismgħu kawżi li jkunu iktar kumplessi fil-ligi u fil-fatti.

L-Att dwar il-Proċedura Ċivili (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) jistipulali l-qorti lokali, li b'kollox hemm 44 minnhom fis-Slovenja, għandhom ġurisdizzjoni biex jiddeċiedu l-kawżi li ġejjin:

kawżi dwar proprjetà, jekk il-valur tas-suġġett tat-tilwima ma jkunx jaqbeż l-EUR 20 000;

tilwim relatat mad-dħul fi proprjetà bla jedd;

tilwim relatat ma' servitù u gravami;

tilwim relatat mar-relazzjonijiet ta' kera jew lokazzjoni.

Il-qorti lokali jismgħu wkoll kawżi dwar l-għajnuna legali meta l-ebda qorti oħra ma jkollha l-ġurisdizzjoni skont il-ligi, kif ukoll kawżi oħra determinati mil-ligi.

Il-Qorti distrettwali, li hemm 11 minnhom fis-Slovenja, għandhom ġurisdizzjoni biex jiddeċiedu l-kawżi li ġejjin:

kawżi dwar proprjetà, jekk il-valur tas-suġġett tat-tilwima jkun jaqbeż l-EUR 20 000;

kawżi biex tiġi ddeterminata jew ikkontestata l-paternità jew il-maternità;

tilwim matrimonjali;

tilwim relatat mal-obbligi legali tal-manteniment;

tilwim dwar il-harsien u t-trobbija tat-tfal;

tilwim relatat mal-kuntatt tat-tfal mal-ġenituri u ma' persuni oħrajn, meta jkunu solvuti flimkien ma' tilwim relatat mal-harsien u t-trobbija tat-tfal;

tilwim relatat mad-drittijiet tal-awtur, u tilwim relatat mal-harsien u l-użu ta' invenzjonijiet u marki kummerċjali jew id-dritt għall-użu ta' isem kummerċjali, u f'tilwim relatat mar-regoli ta' protezzjoni tal-kompetizzjoni;

tilwim kummerċjali;

tilwim li jiġi minn proċedura ta' falliment.

Deċiżjonijiet dwar drittijiet ta' proprjetà intellettuali fl-ewwel istanza huma fil-ġurisdizzjoni territorjali esklussiva tal-Qorti Distrettwali ta' Ljubljana. Il-qrati distrettwali għandhom ġurisdizzjoni wkoll fuq talbiet għal għajnuna legali internazzjonali u għal għajnuna legali fi proċeduri biex sentenzi minn qrati barranin ikunu rikonossuti, u jisimgħu wkoll kważi oħrajn kif determinat mil-liġi.

2.2 Ġurisdizzjoni territorjali (liema qorti tkun kompetenti biex tisma' l-każ tiegħi, il-qorti tal-belt A jew dik tal-belt B?)

Fil-prinċipju, jista' jressaq rikors f'kull waħda mill-qrati tal-ewwel istanza fis-Slovenja msemmija fil-punti ta' hawn fuq. Il-qorti fejn parti tressaq rikors trid tiddeċiedi dwar il-ġurisdizzjoni tagħha biex tisma' l-kawża qabel ma tibda tiddeċiedi l-kawża. Jekk issib li ma għandhiex ġurisdizzjoni territorjali f'kawża speċifika, tista' tiddikjara li ma għandhiex ġurisdizzjoni u ċedi l-kawża lil qorti oħra; għalkemm hija tista' tagħmel dan biss jekk il-kontroparti tiġed l-attenzjoni lejn in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni, hija obbligata li tagħmel dan jekk qorti oħra jkollha l-ġurisdizzjoni territorjali li tiddeċiedi hi. Minkejja dan, hemm regoli ġenerali li japplikaw biex tiġi ddeterminata l-ġurisdizzjoni territorjali ta' qrati li jitqiesu sabiex jiġi żgurat li l-ispejjeż jinżammu baxxi u l-proċedimenti jkunu solvuti malajr kemm jista' jkun.

Iz-ZPP fiha regola dwar il-ġurisdizzjoni territorjali ġenerali u speċifika; din hija ddeterminata b'relazzjoni mas-suġġett tat-tilwima u partijiet tagħha. Id-dettalji huma stabbiliti fil-punti ta' hawn taħt.

2.2.1 Ir-regola bażika tal-ġurisdizzjoni territorjali

Din tistipula li kawża miftuħa kontra persuna fiżika jew ġuridika trid tinftaħ fil-qorti li tkopri ż-żona fejn l-intimat ikollu r-residenza permanenti tiegħi jew fejn il-persuna ġuridika jkollha l-uffiċċju r-registrat tagħha. Jekk il-kawża tkun kontra persuna fiżika jew ġuridika b'ċittadinanza barranija, il-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali ġenerali tkun il-qorti li tkopri ż-żona fejn il-persuna fiżika jkollha r-residenza tagħha fis-Slovenja jew fejn il-persuna ġuridika jkollha l-uffiċċju tal-fergħa tagħha.

2.2.2 Eċċezzjonijiet għar-regola bażika

F'ċerti każijiet, iz-ZPP jagħti lill-partijiet f'kawża l-possibilità li jressqu rikors quddiem qorti oħra minflok dik li jkollha ġurisdizzjoni territorjali ġenerali skont ir-regola. F'kawżi definiti b'mod speċjali (fir-rigward tas-suġġett jew tal-kontenut tat-tilwima), parti tista' tressaq azzjoni biss mal-unika qorti li jkollha ġurisdizzjoni biex tiddeċiedi l-kawża kkonċernata; f'dan il-każ, din tissejjaħ ġurisdizzjoni territorjali esklussiva.

Jekk rikorrent iressaq rikors quddiem qorti li ma jkollhiex ġurisdizzjoni territorjali, dan jiġi ddikjarat hekk u l-kawża tiġi ttrasferita lejn qorti oħra li jkollha ġurisdizzjoni u l-kawża tkompli daqslikieku nbdiat hemm.

2.2.2.1 Meta nkun nista' naghzel bejn il-qorti fil-post fejn jgħix l-intimat (il-qorti li tiġi ddeterminata skont l-applikazzjoni tar-regola bażika) u qorti oħra?

Kif intqal fuq, f'ċerti każijiet jista' jkun li zewġ qrati jkollhom ġurisdizzjoni territorjali simultanjament. F'dan il-każ, parti fil-kawża tkun tista' tagħzel f'liema qorti tressaq ir-rikors (**ġurisdizzjoni selettiva**).

Ġurisdizzjoni ta' dan it-tip hija definita fl-Artikoli minn 49 sa 65 tal-Att dwar il-Proċedura Ċivili; għalhekk, huma biss il-kawżi l-iktar importanti, u dawk l-iktar rilevanti għall-ħajja tal-partijiet fil-kawża, li huma spjegati hawn taħt.

F'tilwim relatat mal-manteniment tal-konjuġi, mhix biss il-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali ġenerali li jkollha l-ġurisdizzjoni, imma anki l-qorti li tkopri ż-żona fejn ir-rikorrent (il-benefiċjarju tal-manteniment) ikollu r-residenza permanenti tiegħu. L-għażla tal-qrati teżisti wkoll għall-partijiet f'tilwim matrimonjali (kawżi tad-divorzju). F'dan il-każ, il-qorti li tkopri ż-żona fejn il-konjuġi kellhom l-aħħar residenza matrimonjali permanenti tagħhom ikollha l-ġurisdizzjoni. F'tilwim biex tiġi ddeterminata jew ikkontestata l-paternità jew il-maternità, il-qorti li tkopri ż-żona fejn it-tifel li skont il-leġiżlazzjoni Slovena jista' jressaq rikors, ikollu r-residenza permanenti jew temporanja tiegħu, ikollha ġurisdizzjoni. Meta qorti fis-Slovenja jkollha l-ġurisdizzjoni f'tilwim bħal dan, jiġifieri minħabba li r-rikorrent ikollu residenza permanenti fis-Slovenja, il-qorti li tkopri ż-żona fejn ir-rikorrent ikollu r-residenza permanenti jkollha wkoll il-ġurisdizzjoni territorjali. F'tilwim mhux kuntrattwali għall-kumpens (dawn ikunu l-iktar kawżi relatati ma' incidenti tat-traffiku), il-qorti li tkopri ż-żona fejn saret il-ħsara (pereż. l-lokalità tal-incident tat-traffiku) jew il-qorti li tkopri ż-żona fejn inħassew il-konsegwenti tal-ħsara jkollha l-ġurisdizzjoni, flimkien mal-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali ġenerali. F'każ li tinqala' ħsara li twassal għal telf ta' ħajja jew korriment serju, il-qorti li tkopri ż-żona fejn ir-rikorrent ikollu r-residenza permanenti jew temporanja tiegħu jkollha l-ġurisdizzjoni wkoll. F'tilwim li jiġi minn relazzjonijiet kuntrattwali bejn il-partijiet, il-qorti li tkopri ż-żona determinata bħala ż-żona fejn ir-relazzjonijiet kuntrattwali jkunu ssodisfati jkollha ġurisdizzjoni; jeżisti arrangament simili fir-rigward ta' tilwim li jikkonċerna kambjali jew ċekkijiet (il-qorti li tkopri ż-żona fejn isir il-flas). Każijiet oħrajn ta' ġurisdizzjoni selettiva, kif indikat, huma mnizzlin fl-Att dwar il-Proċedura Ċivili.

2.2.2.2 Meta jkun meħtieġ li naghzel qorti differenti minn dik fil-post fejn jgħix l-intimat (il-qorti ddeterminata skont l-applikazzjoni tar-regola bażika)?

F'każijiet speċifiċi, il-liġi tipreskrivi ġurisdizzjoni territorjali speċjali u tiddefinixxi qorti bħala l-unika qorti b'ġurisdizzjoni biex tiddeċiedi kawża speċifika. Din tissejjaħ **ġurisdizzjoni territorjali esklussiva**, u tapplika kif ġej:

għal tilwim relatat mad-drittijiet ta' proprjetà immobbli, mad-dħul fi proprjetà bla jedd u mal-kiri u l-lokazzjoni ta' proprjetà, il-qort b'ġurisdizzjoni territorjali esklussiva tkun il-qorti li tkopri ż-żona fejn tinsab il-proprjetà;

għal tilwim relatat mad-drittijiet reali għal bastimenti marittimi jew inġenji tal-ajru (u tilwim relatat mal-kiri tagħhom), il-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali esklussiva tkun il-qorti li tkopri ż-żona fejn jinżamm ir-registru fejn hemm ir-registrazzjoni tal-bastiment marittimu jew l-inġenju tal-ajru;

għal tilwim li jinqala' waqt jew minħabba proċedimenti ta' eżekuzzjoni ġudizzjarja jew amministrattiva u tilwim li jinqala' waqt jew fir-rigward ta' proċeduri ta' falliment, il-qorti b'ġurisdizzjoni territorjali esklussiva tkun il-qorti fiż-żona fejn tinsab il-qorti li qed tmexxi l-eżekuzzjoni jew il-proċeduri ta' falliment.

2.2.2.3 Il-partijiet jistgħu jagħtu l-ġurisdizzjoni lil qorti li altrimenti ma tkunx kompetenti?

Il-leġiżlazzjoni Slovena tippermetti lill-partijiet f'kawża speċifika biex jiftiehem dwar il-ġurisdizzjoni ta' qorti tal-ewwel istanza (**ftehim dwar ġurisdizzjoni territorjali**). Ftehim bejniethom jista' jibdel il-ġurisdizzjoni territorjali kif definita mil-liġi, għalkemm wiehegħ id jenfasisza li l-partijiet ma jistgħux jagħmlu ftehim biex jiddeterminaw il-ġurisdizzjoni *ratione materiae*; dik tista' tiġi ddeterminata biss mil-liġi (cf. l-ispejjeż ta' hawn fuq).

Il-partijiet jistgħu jiftiehem li qorti tal-ewwel istanza illi kieku ma jkollhiex ġurisdizzjoni territorjali tkun tista' tisma' l-kawża tagħhom. Il-kundizzjoni bażika li l-partijiet iridu jissodisfaw hija li l-qorti li jaqblu fuqha jkollha l-ġurisdizzjoni li tiddeċiedi dwar kontenut tal-kawża jew li jkollha l-ġurisdizzjoni *ratione materiae* (cf. is-separazzjoni tal-ġurisdizzjoni bejn il-qrati lokali u dawk distrettwali). Ftehim ma jkunx permess lanqas meta l-liġi tipprovdi qorti b'ġurisdizzjoni territorjali esklussiva (cf. il-punt ta' qabel dan).

Ftehim bejn il-partijiet irid isir bil-miktub u jrid ikun relatat ma' tilwima speċifika jew tilwima futura li tinqala' jew li tista' tinqala' mir-relazzjoni ġuridika speċifika tagħhom. Id-dokument tal-ftehim irid jinhemeż mir-rikorrent mar-rikors li jiftaħ il-proċedimenti quddiem il-qorti kkonċernata. Importanti li kun innutat li ftehim dwar ġurisdizzjoni territorjali ma jistax isir waqt il-proċedimenti – jiġifieri, meta jkun diġà tressaq rikors quddiem qorti, mingħajr ftehim ta' din ix-xorta meħmuż.

3 Meta l-ġurisdizzjoni tkun tal-qrati speċjalizzati, kif naghmel biex inkun naf quddiem liema qorti għandi nippreżenta r-rikors?

Is-sistema ġudizzjarja Slovena ma għandhiex qrati speċjalizzati fil-qasam tad-dritt civili jew kummerċjali (pereż. qrati speċjali tal-familja li jsolvu tilwim matrimonjali jew tilwim bejn il-ġenituri u wliedhom), peress li l-kawżi civili kollha jkunu solvuti fil-qrati lokali u distrettwali, jew id-dipartimenti civili u kummerċjali tagħhom. Il-qrati għandhom dipartimenti organizzati (civili, tal-familja, kummerċjali, tal-eżekuzzjoni, tal-kawżi li ma jinvolvu litigju, taċ-ċertifikazzjoni). B'mod ġenerali, imħallfin speċjalizzati jiddeċiedu kawżi f'dawn id-dipartimenti u jaqtgħu sentenza tal-qorti.

Qrati speċjali jiġu organizzati biss għal tilwim industrijali u soċjali, li l-ġurisdizzjoni u l-organizzazzjoni tagħhom huma spjegati fil-kummenti tal-bidu.

Foqor relatati

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

L-aħħar aġġornament: 24/06/2016

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinzamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-orijinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.